

Barúwa kwa Vaeburanía Mulongooryo

^Mweene aandika barúwa kwa Vaeburanía, si amányirwe hasa ni ani tukú. Ifaanaa ikava ni mutumwi Paúli, Lúka, Barinába au muentu wíngi. Muentu ^aandika barúwa ihi, ni muentu ^amuruma Yéesu ajáa, na ajáa atiite umanyi mukúlu munumuntu wa muháko wa kali. Barúwa ihi, yoónekya yaandikwa mpíindi Kaaya Njija ya Ijva ya Yerusaléemu ^ijáa ikaari girimulwa. Iyo Kaaya Njija, yúja jo girimulwa mwaaka 70 keende Kirisitu ^avyaalwa.

Mwaandiki, aandika barúwa ihi kwa vaantu ^vamura Yéesu va Kieburanía, noo kusea Vayahúdi. Ava vaantu, vaturikiriwáa ni vaantu vara ^vamsiita Yéesu (10:32-34). Mwaandiki avahéeráa mutima vatuube kumuruma Yéesu na oonekya Yéesu akiiman'ya uláli na mutwe na mirimo ya mweeneisi mukúlu (4:14-5:10; 7:11-8:6). Sa jeyyo kitáabu iki chaandikwa kúvaheera mutima vaantu ^vamura Yéesu va Kiyahúdi (10:19-25; 12:1-3; 13:20-21). Kei, kitáabu iki choonekya Yéesu akiiman'ya Miir na sa jeyyo, veeneisi va Ijva si vasaakwa vindowoola mpóryo kei tukú (10:1-14). Yéesu noo mpóryo ya úvi woosi na ya siku joosi.

^Cheene mwaandiki asaakáa koonekya, ni ^veene Yéesu oonekya nkongojima ya Mulungu (1:1-3). Kei alumirirya kusea, Kirisitu ni mukúlu kulookya mirimu mija (1:4-8), vakúlu voosi na

kulookya veeneisi voosi va Ijɛva. Sa jeyyo, Kirisitu ni mukundikan'yi wa mɛháko mufya, na kwa njira yaachwe vaantu voosi vahókeraa ɛlamuriri wa kikomi (9:15).

^Vyeene Kitaabu iki Chagavwa

Kirisitu ni mukiiman'yi wa Mɛlɛungu 1:1-4

Kirisitu ni mweeri ari ya mirimu miija, Mɛsa na Yooshɛa 1:5-4:13

Kirisitu ni Mweeneisi Mukulu 4:14-7:28

Kirisitu ni mukundikan'yi wa mɛháko mufya 8:1-9:22

Kirisitu ni mpóryo ya mpeke ya Mɛlɛungu 9:23-10:39

Vaantu ^vamura Mɛlɛungu va kali 11:1-40

Mwiikalo ^wasaakwa kwa vaantu ^vamura Mɛlɛungu 12:1-29

Masáare yo kiimikirirya 13:1-25

Yéesu Kirisitu ni Mwaana wa Mɛlɛungu

¹ Lombere, Mɛlɛungu alɛsikáa na vala baaba wiitu ko tweera valáli na mutwe. Abweeyyáa jeyyo haantu ^hari foo kwa njira ^jiísimiresimire.

² Maa kaa, siku iji jo kiimikirirya, yoolɛsika na suusu ko tweera Mwaana waachwe. Amusaawɛla ɛhu Mwaana ahokere viintu vyoosi, kei ko tweera yeeye Mɛlɛungu ɛumba weeru.

³ ɛhu Mwaana, alávalavaa kwa nkongojima ya Mɛlɛungu na oónekyaa ^vyeene Mɛlɛungu ari. Yeeye abweeyya viintu vyoosi viikwaate hamwi kwa isáare raachwe ^riri na ngururu. Yeeye iitoola, akava mpóryo yo seyya ɛvi wa vaantu, akiikala mukonwii wa kulume wa Mɛlɛungu Mweenengururu ɛko kurumwii.

4 Jeyyo, Mulungu amubweyya Mwaana waachwe ave mukulu munamuna kulookya mirimu miija, ja ^vyeene irina Mulungu ^amuheera ni ikulu kulookya ra mirimu miija.

Yésu ni Mukulu Kulookya Mirimu Miija

5 Sa Mulungu si awuyira murimu muja wowoosi tuku kira ^amuwyira Yésu,

“Weewe ni Mwaana waani,
isiku niini navire Taata waako.”☆

Kei, Mulungu si alusikira murimu muja wowoosi tuku, ^akasee,

“Kuva ndiri Taata waachwe,
ne kuva ari Mwaana waani.”☆

6 Kei, mpindi Mulungu ^ari mreeta Mwaana waachwe wa mpeke kuri weeru, asea,

“Mirimu yoosi ya Mulungu imwiinamire.”☆

7 Na kwa masáare ya mirimu miija Mulungu asea,

“Mirimu yaani nibwéeyaa ja mpeho,
novo vatamami vaani navabwéeyaa ja luriijo
lwa mooto.”☆

8 Maa kaa, kwa Mwaana waachwe asea,

“Weewe Mulungu, kwiimirira uri kwa siku ^jisiina
uhero,

weewe kwiimirira uri kwa nkome ya uwoloki.

9 Weewe weenda uwoloki na wasula uwuni mi-
iro,

Sa jeyyo Mulungu, Mulungu waako,
akuhákire makuta yo kubweyya ave na
cheeru kulookya viivaako voosi.”☆

☆ 1:5 Laanga Sabúuri 2:7. ☆ 1:5 Laanga 2 Samwéli 7:14. ☆ 1:6
Laanga Nkumbukira ya Miiro 32:43. ☆ 1:7 Laanga Sabúuri 104:4.

☆ 1:9 Laanga Sabúuri 45:6-7.

10 Kei, Muluungu amusea Mwaana waachwe,
 “Weewe Mweenevyoosi noo wumba weeru aho
 ncholo,
 weewe noo wumba kurumu kwa mikono
 yaako.

11 Viintu vya weeru na vya kurumwii sakahala viri
 ja ingo,
 maa kaa, weewe kuva uri umwaari kwa siku
 ^jisiina uhero.

12 Weewe vifotafota uri ja viintu muuntu ^afotaa
 ingo ^yasakahala.

Maa kaa, weewe si uvalandukaa tuku,
 baa myaaka yaako si iri sira vii kaa tuku.”☆

13 Muluungu si usea murimu muja wowoosi tuku,
 “Ikala mukono waani wa kulume,
 furu nivaviike vavi vaako
 vave kabambari ko vikira majeo yaako.”☆

14 Sa jeyyo, mirimu mija ni kintu che? Ni mitima
 ^imutamamiraa Muluungu, ne Muluungu itumaa
 ivatutamire vara ^vari lamuririwa.

2

Ulamuriri Mukulu wa Muluungu

1 Sa jeyyo, tuyakwaatye neejaneeja yara ^tateera
 sa kari ji tuyareke tuku.

2 Sa masaa yara vala baaba wiitu ^vaheewa
 ni murimu wa Muluungu, yajaa yatite wiimiriri.
 Sa jeyyo, vaantu voosi vara si ^vatuubaa na si
 ^vateeraa, Muluungu avalamurira kwa uwoloki.

3 Kooni voovo vabweeyiriwa jeyyo, jooli su-
 usu turi hona kooni si tookwaatya ulamuriri

mukulu ja uhu? Ulamuriri uhu, waanda kaariwa ni Yeesu Mweenevyoosi, na vaantu vara ^vateeraa voonekya kuri suusu ni kimaari.

⁴ Mulungu ne oonekya masaa ayo ni kikomi ko tumama ishara, viintu ^vihwaaalarya na myu-ujisa ^yiisimiresimire. Kei, avaheera vingi wuya wa Mutima Muija ja ^vyene eenda.

Kwiiimya na Isi kwa Yeesu

⁵ Tamanyire, Mulungu si ihera mirimu muija luviro lo kimirira weeru ifya ^yookuija tuku, iyo ^toolusa masaa yaachwe.

⁶ Maa kaa, vyoonekiwa kikomi ni muuntu umwi Masarii ^Yari Mpeho haantu hamwi yoosea, “Muuntu ni kintu che furu umwiiririkane?

Mwaana waachwe muuntu ni ani furu umukwaate neeja?

⁷ Kwa mpindi kiduudi wamuvika isi ya mirimu muija,

maa kaa, haaha wamuheera nkongojima na nyemi.

⁸ Na wavika viintu vyoosi isi ya majeo yaachwe.”☆

Jeyyo, Mulungu amuvika muuntu indookimirira viintu vyoosi. Kusiina kintu si ^chimirirwaa ni muuntu tuku. Maa kaa, kwa mpindi iji si toomona muuntu yookimirira ivyo viintu vyoosi tuku.

⁹ Maa kaa, toomona Yeesu, Mulungu kwa mpindi nduudi amubweeya ave isi ya mirimu muija. Uwo noo Mulungu ^amuheera nkongojima na nyemi sa kuturikiriwa na kukwya kwaachwe. Mulungu

☆ 2:8 Laanga Saburi 8:4-6.

abweeyya jeyyo sa kwa njira ya nduwo yaachwe, Yéesu akweye so lamuririrya vaantu voosi.

¹⁰ Mulungu noo umba kira kintu na noo avivika ja ^veene viri. Sa avareete vaana na nkongojimii yaachwe, Mulungu oona ni vyabooaha amukiiman'ye yeeye ^ari ncholo ya lamuriri waavo kwa njira yo turikiriwa.

¹¹ Yéesu yeeye ^avabwéeyaa vaantu vave vaaja mbere ya Mulungu, hamwi na avo ^vabwéeyiwa vaaja, Taata waavo ni umwi. Na noo ^chooreka Yéesu si oónaa soni tuku kuvaanirira avo vaantu vanduu vaachwe.

¹² Yoosea,

“Ee Mulungu, lusa ndiri mirimo yaako mikulu kwa vaaniitu, mbere ya itaka, kudumba ndiri kwa nyimbo.”☆

¹³ Kei asea,

“Nini kumwiilaangya neende Mulungu.

Laanga nini mwaari aha na vaana Mulungu ^aampeera ndiri novo.”☆

¹⁴ Haaha sa viintu vaana vari na miviri na sakami, Yéesu ne uja ari na mviri ja miviri yaavo. Abweeyya jeyyo, sa kwa njira ya inkwya yaachwe, asiinde ngururu ja Ikulu ra Mirimu Mivi, rooro ^riri na laviro lwa inkwya.

¹⁵ Kei, Yéesu aakwya sa avavike huru vaantu ^veene vajaa vatamwa siku jaavo joosi so koofa inkwya.

¹⁶ Jeyyo, kikomi yonekya Yéesu si uja jo kaambirirya mirimu tuku, maa kaa, mbyaala ya Aburahamu.

☆ 2:12 Laanga Sabúuri 22:22. ☆ 2:13 Laanga Isáaya 8:17-18.

¹⁷ Sa jeyyo, uja ja ^vyeene vaanaavo vari kwa kira kiintu, sa ave mweeneisi mukulu ^ari na mbavariri na wo kiilaangiwa mbere ya Mulungu. Jeyyo, atole mporyo sa Mulungu asee vi wa vaantu wasirire.

¹⁸ Sa viintu Yesu aturikira ko yerwa, daha ari kuvambirirya vara ^vooyerwa.

3

Yesu ni Mukulu Kulookya Misa

¹ Sa jeyyo vanaviitu vaaja, nyuunyu ^veene Mulungu avaanirira mave ne kurumwii, mwi-iririkani Yesu, yeeye ^ari mutumwi na Mweeneisi Mukulu suusu ^tumurúmaa mbere ja vaantu.

² Mulungu amsaawula Yesu. Yeeye ni wo kiilaangiwa ajaa ja ^vyeene Misa ne ajaa wo kiilaangiwa kwa Mulungu, kunu ari mutumami waachwe kari nyumba ya Mulungu noo kusea Viisiraéli.☆

³ Mjeengi anyemiwaa kulookya nyumba ^ng'eene ajeenga, viivyo, Yesu iima neeja kubweyyiriwa nkongojima kulookya Misa.

⁴ Kira nyumba yajéengwaa ni mjeengi mwii, maa kaa, Mulungu noo mjeengi wa kira kiintu.

⁵ Misa ni wo kiilaangiwa ajaa kwa Mulungu, kunu ari mutumami waachwe mbere ya vaantu va nyumba ya Mulungu. Murimo waachwe ajaa ni kuvawiiira vaantu yara Mulungu ^ajaa iimiirye kyalusa siku ^jookwija.

⁶ Maa kaa, Kiritu ni wo kiilaangiwa kwa Mulungu ja Mwaana ^imirira nyumba ya Mulungu. Na suusu tui nyumba yaachwe kooni

☆ 3:2 Laanga Uvalo 12:7.

tootuuba kwiitema kari yeeye no kwiilaangya
kwiitu kura ^twiiváiraa kipeembe.

Mukwaatye Kumuruma Kirisitu

- ⁷ Ivi noo ^vyeeene Mutima Muija yooluusa,
“Isiku kooni mutéire sawúti ya Mulungu,
⁸ mareke hiingya mitima yaanyu,
ja ^vyeeene vala baaba waanyu vasiita longoolwa,
mpiindi jo kuanjera kura isi ya ibaláangwii.
⁹ Sa uko vala baaba waanyu vajáa vaanjera,
baa neembe navabweeyirya myuujisa ^iri
foo kwa myaaka makumi yani (40).
¹⁰ Sa jeyyo, nijáa navakalarira vaantu avo, nkasea,
‘Ava vaantu ni vavi siku joosi,
ni vaantu si ^vatúbua njira jaani.’
¹¹ Sa jeyyo, ni kwiilaha niise kunu nakáire
noosea,
‘Fiti, si vari kiingira vii kaa tuku na haantu
^naviimirya neeja ho humulukira.’”☆
¹² Vanaviitu, mulaange neeja sa kari ji kave na
muntu yoyoosi kari nyuunyu ^ari na mutima mui
tuku, uwo si ^anamuruma Yésu tuku na yoosiita
kumutuuba Mulungu ^Ari Nkaasu.
¹³ Maa kaa, moosaakwa mundookiheera
mitima nyuunyu kwa nyuunyu kira mpiindi
^yoosewa “Isiku,” sa kadire kava na umwi waanyu
^ari koverwa ni mui na asiite muruma Kirisitu.
¹⁴ Suusu ni hamwi tari na Kirisitu, kooni
tatúbire kumwiilaangya Kirisitu ja ^vyeeene
taruma keende ncholo furu kukiimikirirya.
¹⁵ Kumbukiri ja ^vyeeene Masáare ^Yari Mpeho
yasea,

☆ **3:11** Laanga Sabúuri 95:7-11.

“Isiku kooni mutéire sawúti ya Mulungu,
mareke hiingya mitima yaanyu,
ja ^vyeene vala baaba waanyu vasiita longoolwa
ni niini.”☆

16 Ni vala ani ^vateera sawúti ya Mulungu, maa
kaa, vakasiita longoolwa ni yeeye? Eri, si vara
voosi ^valongoolwaa ni Músa fuma isi ya Mísiri tuku
wuu?

17 Eri, ni vala ani Mulungu ^avakalarira kwa
myaaka makumi yani (40)? Eri, si vara voosi
^vatumama uvi na vakakwya isi ya ibaláángwii tuku
wuu?

18 Eri, ni vala ani Mulungu iilaha si ^vari kiingira
vii kaa tuku haantu ho humuluka ^heene iimya
neeja? Eri, si vara ^vasova matu tuku wuu?

19 Jeyyo tamányire, avo vaantu vasiindwa
kiingira na aho haantu, sa viintu si vamuruma
Mulungu.

4

Kuhumuluka kwa Vaantu va Mulungu

1 Haaha, sa viintu kwiichuunga kwa Mulungu
vaantu kiingira vari na uhumulukii kakaari kari
kiweerwii, tulaange neeja sa kari muuntu baa
umwi waanyu ji asiindwe kiingira na aho tuku.

2 Sa susu tateera Masáare Maaja ja ^vyeene vala
baaba wiitu vateera. Maa kaa, voovo ^vakateere
masáare ayo, si yavaambirirya chochoosi tuku, sa
si vaava hamwi na vara ^vayateera vakayaruma
tuku.

3 Haaha susu ^taruma, kiingira turi na aho
haantu ho humuluka, ja ^vyeene Mulungu asea,

☆ 3:15 Laanga Sabúuri 95:7-8.

“Jeyyo ni kwiilaha niise kuuu nakáliire noosea,
 ‘Fiti, si vari kúingira vii kaa tuku na haantu
 ^naviimirya neeja ho humulukira.’”☆

Muluungu aluusa jeyyo baa neembe ahumula
 mirimo yaachwe keende aho ncholo ^akuumbe ihi
 weeru.

⁴ Haantu hamwi Masáare ^Yari Mpeho yasea, “Siku
 ya mufungati Muluungu akahumuluka mirimo
 yaachwe yoosi.”☆

⁵ Kei Masáare ^Yari Mpeho aho mweeri yasea,
 “Fiti, si vari kúingira vii kaa tuku na haantu
 ^naviimirya neeja ho humulukira.”

⁶ Sa jeyyo, hamwaari vamwi ^vari kúingira
 haantu ha Muluungu ho humulukira, maa kaa, vara
 ^vateera Masáare Maaja aho ncholo vasiindwa
 kúingira sa si vamuteera Muluungu tuku.

⁷ Sa jeyyo, Muluungu iimya neeja siku yíngi na
 iyanirira “Isiku.” Muluungu siku ^jikalooke ^jiri foo
 aluusa kei ko tweera Daúdi ja ^vyeene vyaandikwa
 aho mweeri,

“Isiku kooni mutéire sawúti ya Muluungu,
 mareke hiingya mitima yaanyu.”☆

⁸ Ngaari Yooshúa avaheera aho haantu ho
 humulukira, Muluungu ngaari si aluusa siku
 ^jikalooke tuku, siku yíngi yo humuluka.☆

⁹ Sa jeyyo, imwaari siku yo humuluka ya
 Sabáato ^ng’eene Muluungu iimya neeja sa vaantu
 vaachwe.

¹⁰ Sa muuntu yoyoosi ^íngiraa aho haantu
 ho humulukira, ahumuluka mirimo yaachwe

☆ 4:3 Laanga Sabúuri 95:11. ☆ 4:4 Laanga Ncholo 2:2. ☆ 4:7
 Laanga Sabúuri 95:7-8. ☆ 4:8 Laanga Nkumbukira ya Miiro
 34:9-11; Yooshúa 13:1-2.

mweeneevyo, ja ^vyeene Mulungu ahumuluka
^akahumule kumbamba weeru.

¹¹ Sa jeyyo, twiifafye sa twingire na uhumu-
lukwii uwo, kari muntu baa umwi kari suusu ji
asiindwe kingira so dira teera ja ^vyeene vala
baaba wiitu si vateeraa tuku.

¹² Sa isaare ra Mulungu ni nkaasu riri na
ratiite ngururu. Rahumba kulookya nyaasuka
^iri kosikosi, jeyyo ringiraa rikaasakanula mitima
na nkaasu, kei raasakanulaa viintu vya maviri na
manonu. Kei isaare iro, ravariyalaa miryungu na
miiririkano ya mitima ya vaantu.

¹³ Kusiina kiintu ^chumbwa ni Mulungu ^kiri
daha kwiivisa mbere yaachwe mweeneevyo tuku.
Kira kiintu ni kiweerwii kiri na chakanukulwa.
Kari yeeye ni mpaka tuluse kimaaari cha kira
kiintu.

Yesu ni Mweeneisi Mukulu

¹⁴ Haaha, tatiite Mweeneisi Mukulukulu, yeeye
ingira na kurumwii. Uhu ni YesuMwaana wa
Mulungu. Sa jeyyo, tukwaatye neeja kuruma
kwiiswi ^tulusaa mbere ja vaantu.

¹⁵ Uhu Mweeneisi Mukulu, yeeye noo ^ari daha
taanga teketeke yiitu, sa baa yeeye ayerwa ni
Irimu kwa njira ^jimsimiresimire ja suusu, maa kaa,
yeeye si atumama uvi tuku.

¹⁶ Haaha tutamanye ko kiitema na ichuumbii ra
Mulungu ^ari na nduwo. Aho, twaambirirya ari
mpiindi ja uturikiri wiitu kwa nduwo na kalaanga
na riiso ra wuja kwaachwe.

5

¹ Kira mweeneisi mukulu asawulwaa fuma kari

vaantu, sa iime haantu ha vaantu kuri masáare ya Mulungu. Uhu mweeneisi mukulu atóolaa vilungulu kwa Mulungu na mpóryo sa uvi wa vaantu.

² Yeeye daha ari kuvoonera mbavariri vaantu ^vabwéeyaa uvi baa taanga tuku, sa viintu baa yeeye atiite teketeke yo tumama uvi.

³ Iki noo ^kibwéeyaa atóole mpóryo sa uvi waachwe, kei, sa uvi wa vaantu viingi.✠

⁴ Kusiina muantu ^ari daha kwiiwika ave mweeneisi mukulu tuku, maa kaa, avijaa mweeneisi mukulu ko saawulwa ni Mulungu ja ^vyene Harúuni aanirirwa.

⁵ Viivyo Kirisitu si iyyinula akiiheera nyemi yo va mweeneisi mukulu tuku, maa kaa, yeeye asaawulwa ni Mulungu. Sa Mulungu amusea,

“Weewe ni Mwaana waani,
isiku niini navire Taata waako.”✠

⁶ Kei haantu hingi amusea,

“Weewe ni mweeneisi kwa siku ^jisiina uhero,
kwa mwiitubiriro wa Melikisedéeki.”✠

⁷ Mpiindi Yésu ^iikalaa kuri ihi weeru, amuloombaa Mulungu na amuririraa maatuku vii. Mulungu ^adaha kumulamurirya fuma inkwyii,✠ ahokeraa kulomba kwaachwe sa viintu Yésu ajaa iikiimya na isi.

⁸ Baa neembe Yésu ajaa ni Mwaana wa Mulungu, ajaa iikiindya kuva matu kwa njira ya uturikiri ^uuturyaa.

✠ 5:3 Laanga Valáawi 16:11-19. ✠ 5:5 Laanga Sabúuri 2:7. ✠ 5:6 Ncholo 14:17-20; Laanga Sabúuri 110:4. ✠ 5:7 Laanga Matáayo 26:36-45; Maáriki 14:32-42.

9 Kwa njira iyo, Muluungu amubweezya aki-imane, haaha yeeye ni ufumo wa ulamuriri wa siku ^jisiina uhero kwa vara ^vari matu kwaachwe.

10 Muluungu amuvika ave Mweeneisi Mukulu kwa mwiitubiriro wa Melikisedeki.

Kukula Kimutima

11 Tatiite ^yari foo yo lusa ya weeneisi mukulu wa Yésu, maa kaa, vyafafa kuvawyira sa si mutangiraa chaangu tuku.

12 Mpiindi iji, mwasaakwa mave mwahumula kua vakiindya, maa kaa, mkaari mookiilaangya mukiindya avakiindye masáare ya ncholo ya isáare ra Muluungu. Moosaaka masusu na si chóorya ^chafafa tuku.

13 Kira ^asaakwa kunywa masusu, akaari musinga, si amányire masáare ya uwoloki tuku.

14 Maa kaa, vaantu ^vakangaala, varijaa chóorya ^chafafa, vaantu avo viikiindya vooveene kwiisi-man'ya mavi na maaja.

6

1 Arumi, toosaakwa tukule na twaande kwi-iririkana viintu viku, na si vira viintu vya ncholo ^takiindiwa vya Kirisitu vii tuku, maa kaa, tukasane kwiikiindya sa tave vaantu ^takangaala. Tureke kuhindikira ukiindya wa mwaariryo wo valanduka fuma nteendwii jira ^jiréetaa inkwya, na wo muruma Muluungu.

2 Tureke hindukira ukiindya wa ubatíiso, ukiindya wo vavikira vaantu mikono, ukiindya wa kufufulwa kwa vaantu ^vaakwya na ulamu wa siku ^jisiina uhero.

³ Na Muluungu kooni avyeéendire, ayo tumama turi.

⁴ Haaha mutaange, si vyadáhikaa kuvahindula kuri kuvarinduka fuma uvii vaantu vara ^vajaa vaheewa kiweeru tuku. Avo, vajaa vahumula turya wuya wa kurumwii na vakava kiintu kimwi na Mutima Muija.

⁵ Voovo vasaira kubooha kwa isáare ra Muluungu na myuujisa ya mwiikalo wa weeru ^yookuija.

⁶ Vaantu avo, kooni varékire kumuruma Muluungu, eri, daha turi kuvahindula na kuri kavalanduka fuma uvii kei wu? Avo vaantu vamuváiriraa Mwaana wa Muluungu misumári musalábii lwa kaviri na vamaréteraa soni ilarii.

⁷ Salu ^jooloviwa kweene kweene ni mbula, na ^jikúryaa mbeyu, ^javaámbiriryaa varimi, salu ijo, Muluungu ajitalaryaa.

⁸ Maa kaa, salu jira ^jikúryaa miíwa na mbiiri, jisi-ina kúnáálo kwa murimi tuku, ifaanaa jikajumwa na kuherererya kwaachwe chimikwa jiri mootwii.

⁹ Baa neembe toolusa jei vanaviitu, na kikomi taveenda, suusu tookoona kikomi tumama mwiise vyabooha kulookya, sa nyuunyu mwalamuririwa.

¹⁰ Sa viintu Muluungu ni mawoloki, si ari reka kumbukira mirimo yaanyu muija ^mutumamaa tuku. Kei, si ari rimirya kweenda kura ^moonekya kuri irina raachwe kwa njira yo vaambirirya vaantu ^vamura Yéesu fuu isiku tuku.

¹¹ Tookoona mpima kira muuntu amanyike kaveenda vaantu ava fuu kukiimikirirya, sa mayahokere yara yoosi ^mwiilángyaa.

¹² Si toosaaka muve vavira tuku. Maa kaa, toosaaka mavatuubirirye vara kwa njira yo

ruma na kuyimirirya, ^vahokera yara Mulungu
^iichuunga kvaheera.

Kulaha kwa Mulungu ni kwa Kikomi

13 Hara kali mpindi Mulungu ^iichuungaa
kwa Aburahamu, Mulungu ajaa alaha kwa irina
raachwe sa kusiina ^ari mukulu kulookya yeeye
Mulungu tuku.

14 Mulungu amulaha Aburahamu yoosea,
“Kikomi, kooni ni kukutalarya, kutalarya ndiri na
bweyya ndiri mbyaala yaako ive nkulankulu.”☆

15 Aho, Aburahamu awoojera ko yimirirya
furu akaturya yara Mulungu ^iichuunga
kumuheera.

16 Kooni vaantu voolaha kintu, viilaha kwa
irina ra ura ^ari mukulu kulookya voovo, na
kei kulaha uko, koonekya yara ^voolusa ni ya
kimaaari. Kabweyya jeyyo, kwamarikiryaa kwi-
iruta ndihi.

17 Mulungu asaakaa koonekya kiweerwii
kwa vaantu vara ^vari hokera kwiichuunga
kwaachwe, vataange si ari varindula miryungu
yaachwe tuku. Iki noo ^chabweyya ilahe.

18 Kwa njira yo lusa aya masaa yaviri si
^yavalandukaa, atuheera matima mukulu suusu
^tamutuubaa sa tumirire kwiilaangya yara
^yookuja mbere yiitu, sa si viri dahika vii tuku
Mulungu kulusa ulongo.

19 Kuruma kwiitu ni ja kintu ^kisikiriryaa nkaasu
yiitu ifafe. Kwiilaangya uko kwingira Haantu Haa-
jahaaja nyuma ya ipasia.☆

☆ 6:14 Laanga Ncholo 22:16-17. ☆ 6:19 Laanga Vaeburania 9:3;
10:19-22.

20 Yéesu alongoola na ñingira na aho haantú sa suusu. Na yeeye aava ni Mweeneisi Mukúulu kwa siku ñjisiina uhero kwa mwiitubiriro wa Melikisedéeki.

7

Weeneisi wa Melikisedéeki

1 Melikisedéeki ni mutemi wa Saléemu ajáa. Kei ni mweeneisi wa Mulungu Ari Mweerimweeri ajáa. Melikisedéeki ajáa alumana na Aburaháamu mpiindi Aburaháamu afumáa nkoondwii ng'eene ajáa avasíindire vatemi vani. Akalumane na Aburaháamu, maa akamutalarya.☆

2 Aburaháamu ajáa atoola rimwi ra malundu ikimi ya viintu ajáa atúriirye nkoondwii, akamuheera Melikisedéeki. Melikisedéeki noo kusea, “Mutemi wa uwoloki.” Kei ni mutemi wa Saléemu, noo kusea, “Mutemi wa mwiikalo muja.”

3 Viintu yoónekanaa, taáta na íyo waala Melikisedéeki si vamányirwe tuku, baa ichina raachwe si raluswa tuku, si vyamányirwe ni naadi avyaalwa na ni naadi aakwya tuku. Yeeye ni mweeneisi kwa siku ñjisiina uhero ja Mwaana wa Mulungu.

4 Laanga viintu Melikisedéeki ajáa mukúulu. Baa Aburaháamu baaba wiitu, ajáa amuheera ilundu rimwi ra malundu ikimi ya viintu ajáa anyáhire nkoondwii.

5 Miiri yalusa, veeneisi va Ijva fuma lukolwii lwa Láawi noo valaiririwa vandoohokera ilundu rimwi ra malundu ikimi fuma kwa Viisiraéli

☆ 7:1 Laanga Ncholo 14:17-24.

viivaavo. Viisiraéeli vajáa vasaakwa vandoobweeyya jeyyo baa neembe voovo ni va ufumo wa baaba waavo Aburaháamu.✧

⁶ Baa neembe Melikisedéeki si ajáa afuma lukolwii lwa Láawi, yeeye ajáa asumula rimwi ra malundu ikimi fuma kwa Aburaháamu. Kei, akamutalarya Aburaháamu, uh Aburaháamu Mulungu ajáa iichuunga kamutalarya ari.

⁷ Na suusu voosi tamányire, ni kimaari, mukúlu noo amutalarya mudúdi.

⁸ Kei veeneisi va Ijva fuma lukolwii lwa Láawi, voovo ^vahókeraa rimwi ra malundu ikimi, ni vaantu ^vakwyijaa, maa kaa, Melikisedéeki ahokera rimwi ra malundu ikimi fuma kwa Aburaháamu, tawwirwa kikomi ni nkaasu ari.

⁹ Jeyyo ifaanaa tukasea, baa Láawi yeeye mbyaala yaachwe ^ihókeraa rimwi ra malundu ikimi, baa yeeye atoola rimwi ra malundu ikimi ko tweera kwa Aburaháamu.

¹⁰ Sa viintu Láawi ajáa akaari vyaalwa, ajáa akaari muvirii wa baaba Aburaháamu mpiindi ^alamanáa na Melikisedéeki.

Yéesu Iifwíne na Melikisedéeki

¹¹ Baa neembe weeneisi wa Láawi watuubáa Miiro ya Músa na kwa mwaariryo uwo, Miiro ya-toolwáa kwa vaantu, maa kaa, weeneisi uwo si ujáa wakiimana tuku. Sa jeyyo, asaakwáa mweeneisi wíngi ja mwiitubiriro wa Melikisedéeki na si ja mwiitubiriro wa Harúuni tuku.✧

¹² Sa kooni weeneisi waválandukire, ni mpaka na Miiro ivalanduke.

✧ 7:5 Laanga Uvalo 18:26; 2 Masáare ya Mpiindi 31:4-6. ✧ 7:11 Laanga Ufumo 28:1-3.

13 Muuntu ^tooluusa aha ni wa lukolo lwiingi, kusiina muuntu fuma lukolwii lwaachwe ^anatamama masabáahwii ja mweeneisi tuku.

14 Kira ^nooluusa ni iki, Mweenevyoosi wiitu afuma lukolwii lwa Yúda, na Músa si aluusa veeneisi va Ijva fuma vari lukolwii ulo tuku.

15 Aya ^nooluusa haaha ni kiweerwii yari, sa kwafumira mweeneisi wiingi ^iifwíne na Melikisedéeki.

16 Yeeye si aava mweeneisi kwa ulairiri wa kiwuntu wo tuuba lukolo lwaachwe tuku, maa kaa, ni kwa ngururu ja nkaasu yaachwe, ^ng'eene si iri daha saambuwa.

17 Sa Masáare ^Yari Mpeho yoonekya kikomi yoosea,

“Weewe ni mweeneisi kwa siku ^jisiina uhero, kwa mwiitubiriro wa Melikisedéeki.” ☆

18 Jeyyo, Muluungu aseyya ulairiri ura wa ncholo sa ujáa usiina ngururu tuku, na kei, ujáa usiina kunáálo yoyoosi tuku.

19 Noo kusea, Miiro si iri daha kubweyya kiintu chochoosi kikiimane tuku, maa kaa, haaha Muluungu atuheera kwiilaangya kwiingi ^kweene kwabooha kulookya. Na ko tweera kwiilaangya uko, tamuséesereraa Muluungu.

20 Mpíindi Valáawi ^vaviikwáa kuva veeneisi va Ijva, Muluungu si ilaháa chochoosi kwaavo tuku. Maa kaa, mpíindi Muluungu ^amuvíikáa Yéesu ave mweeneisi ajáa amwiilahira,

21 ja ^vyeeene vyaandikwa Masáarii ^Yari Mpeho, “Ijva ilaha

na si ari valandula miryungu yaachwe tuku,

‘Weewe ni mweeneisi kwa siku ^jisiina uhero.’ ”☆

22 Sa kulaha uko, Yésu noo cha mûháúnda wa mûháko uwo ^wabooha.

23 Mûhákwii wa ncholo, veeneisi va Ijûva ni foo vajáa. Voovo si vatuubáa kutumama marimo waavo tukû sa vakwyijáa. 24 Maa kaa, sa viintû Yésu ari nkaasu kwa siku ^jisiina uhero, yeeye kûva ari mweeneisi kwa siku ^jisiina uhero.

25 Haaha yeeye atûite ngururu jo valamurirya kikomi, voosi ^vootamanya na kwa Mûlûungû ko tweera kwaachwe, sa yeeye ni nkaasu ari kwa siku ^jisiina uhero, na avalóomberaa siku joosi.

26 Mweeneisi Mûkûulû ^ari jeyyo, asaakwa maatukû vii kûri suusu, sa yeeye ni mûûja na si atumama uvi wowoosi tukû. Mûlûungû amukera fuma kwa vaantû ^vatúmamaa uvi, akamwaambukya fûurû kurumwii.

27 Yésu si asaakwa atoole mpóryo kira siikû tukû ja veeneisi vakûulû va Ijûva. Voovo vajáa vasaakwa vatoole mpóryo sa uvi waavo, de vaseyye uvi wa viivaavo. Maa kaa, Yésu iitoola mpóryo kamudu vii hara mûsaláabii sa uvi wa vaantû voosi.

28 Sa Miiri yavûikáa vaantû si ^vakiimana kûva veeneisi vakûulû va Ijûva. Maa kaa, siku ^jiri foo ^jikalooke, Mûlûungû ko laha amûsaawûla Mwaana waachwe ave mweeneisi ^akiimana kwa siku ^jisiina uhero.

8

Kirisitû ni Mweeneisi Wiitû Mûkûulû

¹ Kiintu kikuulu kulookya vyoosi vya kira ^tooluusa ni iki, Mweeneisi wiitu Mukuuu iikala mukono wa kulume wa ichuumbi ra ukuuu ra Muluungu Mweenengururu uko kurumwii.

² Uko, amutumamiraa Muluungu Haantu Haaja na itibwii ro kiinamira ra kikomi ^rakovwa si kwa mikono ya vaantu tuku, maa kaa, ^rakovwa ni Muluungu Mweenevyoosi.

³ Kira mweeneisi mukuuu asaaawulwaa ni Muluungu, andootoola vilungulungu na mporyo. Jeyyo Mweeneisi wiitu Mukuuu wa Ijva ne asaakwa ave na kiintu cho mutoorera Muluungu.

⁴ Ngaari Yeesu atuuba kiikala aha weerwii, ngaari si aava mweeneisi wa Ijva baa kiduudi vii tuku, sa kuri ihi weeru kwatite veeneisi va Ijva ^veene vatoolaa mporyo ko tuuba Miir.

⁵ Yara ^vatumamaa kura Haantu Haaja, ni kiintu cho tubiririwa na murimiri wa yara ^yatumamwaa kurumwii. Noo ^chooreka mpindi Misa ^iimyaa neeja kujeenga itibu ro kiinamira, Muluungu ajaa amusea, "Kova kira kiintu ja ^vyeene nakoonekiirye yoosi luulwii."☆

⁶ Maa kaa, Muluungu amuheera Kirisitu marimo wa kiweeneisi ^wabooha kulookya ura wa veeneisi va Ijva va kali, ja ^vyeene muhako ^mweene yeeye ni mukundikan'yi waachwe ^wabooha kulookya ura wa kali. Kei, muhako uwo mufya waviikwa mweeri ya mwaariryo wa kwiichuunga kwa Muluungu kura ^kwabooha kulookya.

⁷ Ngaari muhako wa ncholo ujaa wakiimana, ngaari si kwa saakwa muhako wa kaviri tuku.

☆ 8:5 Laanga Ufumo 25:40; 26:30.

8 Maa kaa, Muluungu ^akoone uvi wa vaantu asea,

“Teereri! Jeyyo noo ^vyeene alúusire Ijəva,

siku kuuja jiise,

niini viika ndiri muháko mufya,

na vaantu va Isiraéli,

na va Yúda.

9 Muháko uhu si uri kuva ja ura,

^nabweeyya na vala baaba waavo tuku,

mpiindi jira ^nijáa navakwaata makono,

nkavafumya fuma isi ya Mísiri.

Voovo si vajáa vawoloki kwa muháko waani tuku,

ikyo noo ^chooreka navareka ja ^vyeene vari.

10 Siku ^jookuuja uhu noo muháko ^ndiri viika,

na vaantu va Isiraéli, aséire Ijəva.

Viika ndiri miiro yaani miryuungwii yaavo,

na kwitala ndiri mitimii yaavo.

Kuva ndiri Muluungu waavo,

novo kuva vari vaantu vaani.

11 Si kuri kuva na muuntu wo mukiindya mwii-

waachwe aantaange tuku,

au kusiina ^ari musea mwiiwaachwe,

‘Mutaange Ijəva’ tuku.

Sa kira muuntu kuva ari aantaanga,

kwaandira mudúúduduudi fúuru mukúúlu.

12 Sa niini sea ndiri nteendo jaavo mbi jasírire,

si ndiri kumbukira kei uvi waavo vii kaa tuku.”☆

13 Muluungu kati yoosea uhu ni “muháko mufya,” ni koonekya iise, muháko wa ncholo ni wa kali. Haaha kiintu chochoosi ^kiri cha kali, chahiririrya,

☆ 8:12 Laanga Yereimia 31:31-34.

kisiina murimo wowoosi tuku, chasengeriire rimira.

9

Miiro ya Múháko wa Ncholo

¹ Múháko wa ncholo ujáa watĩite ndairiri ^ng'eene vaantu vatuubáa mpĩndi jo mwiinamira Muluungu, na Haantu Haaja ho mwiinamira Muluungu kuri ihi weeru.

² Kujáa kwatĩite itibu ro kiinamira Muluungu. Iro itibu rijáa ratĩite vyúumba viviri. Chúumba cha ncholo kijáa chatĩite kyaángo cho vikira kimari na méesa yo vikira mikáate mbere ya Muluungu. Ikyo chúumba cha ncholo noo Haantu Haaja hasewáa.

³ Aho itibwii ro kiinamira, kujáa kwatĩite ipasía ^rakeráa chúumba cha ncholo na cha kaviri. Ikyo chúumba cha kaviri noo Haantu Haajahaaja hasewáa.

⁴ Aho chúumbii cha kaviri, kujáa kwatĩite masabáahu yo kuusirirya ng'óono ^jinyákiraa. Kei kujáa kwatĩite isandúku ra múháko ^reene rijáa rahakwa saháabu mavaru yoosi. Aho isandúkwii, kujáa kwatĩite nyiingu ya saháabu ^ng'eene ijáa na máana* na kujáa kwatĩite nkome ya Harúuni ^ng'eene ijáa yaturika masaambi, na kei kujáa kwatĩite mawye yaviri ^meene yajáa na Miiro Ikimi ya múháko.✠

⁵ Mweeri ya iro isandúku, kujáa kwatĩite sanáamu ja makerúubi, noo kusea viúumbe vya kurumwii ^viri na mabava, ivyo vyoonekyáa

* **9:4 máana:** Ni chákurya ^cheene Viisiraéeli varijáa mpĩndi ^vajáa isi ya ibaláangwii. Laanga Kitáabwii cha Ufumo 16. ✠ **9:4** Laanga Ufumo 25:10-16.

Mulungu amwaari aho. Mbava jaavo jijaa jakunikirira ikubiko ra isanduku risewaa ichuumbi ra mbavariri kuunt Mulungu aséaa uvi wa vaantu wasirire.☆ Maa kaa, ihi si mpiindi yo varyula ivi viintu naasii tuku.

⁶ Viintu ivi viri humula kiimiwa neeja haantwii haavo, veeneisi va Ijva viingiraa kira siiku na chuumbii cha ncholo noo ko tumama murimo waavo wo mwiinamira Mulungu.

⁷ Maa kaa, ni mweeneisi mukulu vii noo iingiraa na chuumbii cha kaviri, ne iingiraa kamudu vii kwa mwaaka. Na ajaa asaakwa iingire na sakami yo mutoorera Mulungu mporyo yo seyya uvi waachwe na wa vaantu voosi vatumama uvi baa taanga tuku.

⁸ Haaha, sa tuva ijo, Mutima Muja yookoonekya njira yo kungira na Haantu Haajahaaja ikaari si inachungulwa tuku, mpiindi itibu ro kiinamira ra kali rikaari rootamika.

⁹ Mirimo yoosi yatamamwaa hara itibwii, ni buuwo yoonekyaa vyeene masaa yajaa mpiindi ja muhako wa ncholo. Mporyo vatoolaa kwa Mulungu, si jiri daha jirula mitima yiisman'yaa mavi na maaja ya vaantu vamwiinamiraa Mulungu tuku.

¹⁰ Sa ndairiri ijo ja kiwuntu, jijaa jalusa vyorya, vinywiwa, na kwijirula maviri, mirimo yoosi iyo ni ya weerwii vii, na ijaa imwaari furu mpiindi Mulungu ari reeta muhako mufya.

Kirisitu noo Mporyo Yakiimana

☆ 9:5 Laanga Ufumo 25:17-22.

11 Haaha Kirisitu uja, yeeye ni Mweeneisi Mukulu wa viintu vyuja. Yeeye iingira, akatweera na itibwii ikulu ro kiinamira na rakiimana, si ratengeneshiwa ni vaantu na si riri kuri iki weeru.

12 Aho, iingira kamudu vii na Haantu Haaja-haaja. Si iingira kwa njira ya sakami ya mburi na ndama tuku, maa kaa, iingira kwa njira ya sakami yaachwe mweeneevyo sa yeeye mweeneevyo atununuula kwa siku jisiina uhero.

13 Muhakwii wa ncholo, vaantu vari na njeo vajirulwaa mivirii kwa njira yo nyinyirirwa sakami ya mburi, sakami ya njiku, na mavu ya ndama ijaa yachimikirwe.

14 Maa kaa, sakami ya Kirisitu yatite ngururu manumuntu kulookya sakami ya nchúwo. Sa kwa njira ya Mutima wa siku jisiina uhero, Yeesu iitoola kwa Mulungu ja mporyo isiina lukwaalo loloosi. Sakami yaachwe yajirulaa mitima yiitu yisiman'yaa mavi na maaja, kwa yara yaréetaa inkwya, sa tumutumamire Mulungu Ari Nkaasu.

15 Sa jeyyo, Yeesu noo mukundikan'yi wa muhako mufya sa vara vaanirirwa vahokere upaari wa siku jisiina uhero ura Mulungu iichuunga vaheera ari. Sa Yeesu aakwya sa avanunuule fuma uvii waavo vatumama isi ya muhako wa kali.

16 Sa kooni muntu aandikire vyeene määri jaachwe jiri gavwa, ijo määri si jiri gavwa tuku furu uwo muntu yooneke kikomi akwíire.

17 Kira alairirya kuva kiri na ngururu kooni muntu aandika akwíire, maa kaa, si kivijaa na ngururu vii kaa tuku kooni uwo muntu akaari mooyo.

18 Iki noo ^chooreka baa muháko wa ncholo ujáa usiina ngururu tuka fuuru kwiita sakami ya nchúwo.

19 Músa ^akahumule lúusa kira ulairiri wa Mulungu mbere ya vaantu voosi ja ^vyeene ijáa yasaakwa ni Miiro, ajáa atoola sakami ya ndama na ngulaata, maa akasaangya na maaji. Aho, ajáa anyinyirira iyo sakami kitáabwii† cha Miiro, baa na vaantu voosi akavanyinyirira ko tumia mabaáhira ^yari nkundu ^yachuungwa itáampii ra faai.

20 Kuna, Músa yoovasea vaantu, “Ihi noo sakami ya muháko wa Mulungu. Uwo muháko Mulungu aláiriirye mündookwaatya.”☆

21 Viivyo, Músa anyinyirira sakami itibu ro kinamira na saama joosi ^jitámikaa mpindi jo mwinamira Mulungu.

22 Ko tuuba ^vyeene Miiro yalúusa, kusengerera kira kiintu chasaakwa kijirulwe na sakami. Sa kooni sakami si yitikire, kusiina kusewa uvi wasirire tuka.

23 Itibu na viintu vyoosi veeneisi va Ijua ^vatumiyáa kumutoorera Mulungu mpóryo, vijáa ni buuwo ya viintu ^viri kurumwii. Itibu na viintu ivyo, vyatalariwáa kwa njira ya sakami ya nchúwo, maa kaa, viintu vya kurumwii vyasaakwa vitalariwe ni mpóryo ^yabooha kulookya sakami ya nchúwo.

24 Kirisitu si iingira na Haantu Haaja ^hajeengwa kwa mikono ya vaantu tuka, ^kweene kari buuwo ya Haantu Haaja kurumwii. Maa kaa, ye-eye iingira kurumwii kweeneevyo, kuntu haaha

† 9:19 *Kitáabwii*: Laanga pícha ya kitáabu cha ndiri, 2 Timotéo 4:13.

☆ 9:20 Laanga Ufumo 24:8.

^yootuloombera mbere ya Mulungu.

²⁵ Kei, Yésu si iingira na kurumwii indookiitoola mpóryo ko hindukirahindukira tuku. Yeeye si iingira ja mweeneisi mukulu viintu iingiraa Haantu Haajahaaja kira mwaaka ko toola sakami si iri yaachwe.

²⁶ Ngaari viri jeyyo, ngaari Kirisitu aturikira akwe kamema keende kumbwa kwa weeru. Maa kaa, yeeye mpiindi iji jo kiimikirirya uja iitoole ave mpóryo kamudu vii sa aseyye vi.

²⁷ Ja vyeene kira muntu akwija kamudu vii, na ari kukwya Mulungu amulamirira,

²⁸ viivyo Mulungu amutoola Kirisitu akwe ja mpóryo ya mara kamudu vii sa asumule irya ra vi wa vaantu vari foo. Kei, Kirisitu kaja ari lwa kaviri, si jo sumula vi wa vara voomwoojera na mpiima tuku, maa kaa, kajoovaheera ulamuriri.

10

Mpóryo ya Kirisitu Yakiimana

¹ Miiro ni buuwo ya masáare yabooha yookuja, yooyo si ayo masáare meeneevyo tuku. Noo chooreka ijo mpóryo ngeene Miiro yalairirya jitoole ko hindukira kweene na mwaaka kwa mwaaka, si jiri daha baa kiduudi vii kaa tuku kuvajirula vaantu vootamanya noo mwiinamira Mulungu.

² Ngaari ijo mpóryo jadáhaa kuvajirula vaantu vi waavo, ngaari vareka toola ijo mpóryo jaavo. Ngaari yaava jeyyo sa ngaari avo vaantu vamwiinamiraa Mulungu kwa njira yo tuuba Miiro, ngaari vahumula jirulwa kamudu vii. Kei

ngaari mitima yaavo si ivatwáalaa na kiloongii vatithe uvi tuku.

³ Maa kaa, mpóryo ijo ^vatóolaa mwaaka kwa mwaaka, ni nkumbukira ya uvi waavo vii.

⁴ Sa sakami ya nkabaako na ya mburi si iri daha kuseyya uvi tuku.

⁵ Noo ^chooreka Kirisitu ^akujje na kuri ihi weeru, amusea Muluungu,

“Weewe si wasaaka mpóryo ja nchúwo tuku baa mpóryo jo chimika tuku,
maa kaa, waanyimirya neeja maviri.

⁶ Si weeriwa mutima ni mpóryo jo chimika tuku,
kei si weeriwa mutima ni mpóryo jo seyya uvi tuku.

⁷ Aho, maa nkasea, ‘Niini nu aha,
nuújire sa ntumame kusaaka kwaako, ee Muluungu,

ja ^vyeene naandikirwa Kitáabwii cha Masáare
^Yari Mpeho.’”☆

⁸ Lwa ncholo Yéesu asea, “Weewe si wasaaka na si weeriwa mutima ni mpóryo ja nchúwo, jo chimika na jo seyya uvi wa vaantu tuku.” Yeeye alusa jeyyo baa neembe mpóryo ijo jatóolwaa ko tuuba Miiro.

⁹ Aho, akasea, “Niini nu aha, nuújire sa ntumame kusaaka kwaako.” Sa jeyyo, aseyya muháko wa ncholo, akaviika muháko wa kaviri.

¹⁰ Na kwa kusaaka kwa Muluungu, suusu tab-weeyyiwa tukava vaaja mbere ya Muluungu, ko tweera mpóryo iyo ya maviri wa Yéesu Kirisitu, ^hutoola kamudu vii na mpóryo ikakiimana.

☆ 10:7 Laanga Sabúuri 40:6-8.

11 Ko tuuba muháko wa kali, kira siiku mweeneisi wa Ijva imáa kweene masabáahwii kutoola mpóryo ijo ^ng'eene si jidáhaa kuseyya uvi baa kiduudi vii kaa tukú.

12 Maa kaa, Kirisitu iitoola mpóryo kamudu vii, kuseyya uvi kwa siku ^jisiina uhero. Aho, akatamanya noo kiikala mukono wa kulume wa Mulungu, haantu ha nyemi munumunu.

13 Uko amwaari yoowoojera vavi vaachwe vavikwe ja fibambari fyo vikira majeo yaachwe.

14 Kwa njira ya mpóryo imudu vii, avabweeyya vakiimane vaantu ^voobweeyyiwa vave vaaja ni Mulungu.

15 Ne Mutima Muija yookoonekyá kikomi masáare aya kari suusu ko tusea,

16 “Siku ^jookuija, uhú noo muháko ^ndiri viika na vaantu vaani,
aséire Ijva.

Viika ndiri miiro yaani mitimii yaavo,
na kwitála ndiri miryuungwii yaavo.”

17 Kei oongererya akasea,

“Si ndiri kumbukira kei uvi waavo vii kaa tukú,
na nteendo jaavo jo wuna miiro tukú.”☆

18 Kooni Mulungu avaséire uvi waavo wasírire,
kusiina cho bweeyya tatoole mpóryo sa uvi tukú.

Tundooyimiriya

19 Vanaviitu kwa njira ya sakami ya Yésu, suusu ni húuru tari kwíingira na Haantu Haajahaaja baa woowa tukú.

☆ 10:17 Laanga Yeremía 31:33-34.

20 Kwa iki njira ya maviri na nkaasu, atachungurira twingire mbere ya Muluungu ko tweera rira ipasia, noo kusea, maviri waachwe.

21 Kei, tatiite Mweeneisi Mukulu kulookya imirira nyumba ya Muluungu.

22 Haaha tandootamanya na mbere ya Muluungu na mitima myeeru, na kuruma kwakiimana, sa Muluungu atujirula kwa njira yo tanyinyirira sakami ya Yesu mitimii. Abweeyya jeyyo, sa mitima yitu mivi, myeene itutwala na kiloongii, ijiulwe. Kei, miviri yitu Muluungu iyooya kwa maaji yabooha.

23 Haaha tukwaaty kumwiilaangya Kirisitu uku tulusa fuma mutimii, sa Muluungu yeeye iichuunga kutuheera ni wo kiilaangiwa.

24 Tandookiiririkana vyeene tandookiheera mitima, sa twiyyende na tandookiitamamira maaja suusu kwa suusu.

25 Kari tureke kundoolamana hamwi ja vyeene vaantu vingi vareka kundoolamana. Maa kaa, tutube kundookiheera mitima suusu kwa suusu, sa tamanyire siku yo hinduka Mweenevyoosi yasengeriire.

26 Kooni tatubire tumama uvi ko keenda na kuu tamanyire kikomi cha Muluungu, haaha kusiina mporyo yachaala iri daha jirula uvi tuku.

27 Jeyyo, toochaala kawoojera kheewa irya kwa Muluungu ro koofya, na mooto mweene uri vamala vaantu voosi vamusiita Muluungu.

28 Muantu yoyoosi ura asiitaa Miir ya Misa, ulawaa baa laangwa na riiso ra waja tuku kooni kuri na mashahidi vaviri au vatatu.

29 Iririkani! Ni irya riri jooli rima neeja

kuheewa muuntu ura ^amuchwiire mati Mwaana wa Mulungu, na sakami yaachwe ya muhako ^yamubweyya ave muja mbere ya Mulungu? Kei ni irya riri jooli ^riima neeja kuheewa muuntu ura ^amuhintikiire Mutima Muija wa nduwo?

³⁰ Sa tamanyire Mulungu asea, “Kuriha kisasi ni murimo waani, niini noo ndihaa kisasi.”☆ Kei asea, “Ijova valamurira ari vaantu vaachwe.”☆

³¹ Ni kiuntu cho koofya maatuku vii kuwyira mikonwii ya Mulungu ^Ari Nkaasu.

³² Kumbukiri siku jira ja ncholo ^makamurume Kirisitu. Baa neembe mwaturyaa uturikiri mukulu, mwayimiriryaa uturikiri uwo.

³³ Mpiindi jingi mwaturikiriwaa no tukirwa mbere ja vaantu ^vari foo. Kei moonaa usungu hamwi na viivaanyu vara ^vabweeyirirwaa mavi ja ayo.

³⁴ Mwavooneraa mbavariri vara ^vajaa manyololwii. Mwarumaa maari jaanyu jinyahirwe na kunu muri na cheeru sa mujaa mwamanyire mwatiite maari ^yabooha kulookya, iyo ^ivijaa imwaari kwa siku ^jisiina uhero.

³⁵ Sa jeyyo, kari mufweite kwiitema uko tuku, sa mwatiite kanaalo nkulu munumunu.

³⁶ Moosaakwa muyimirirye sa mutuube kutumama kusaaka kwa Mulungu. Aho, hokera muri yara yoosi Mulungu ^iichuunga kavaheera.

³⁷ Sa Masaaare ^Yari Mpeho yasea, “Uwo ^yookuija si ari chereva tuku.

³⁸ Na muuntu waani ura muwoloki, kava ari nkaasu ko kuunduma.

☆ **10:30** Laanga Nkambukira ya Miir 32:35. ☆ **10:30** Laanga Nkambukira ya Miir 32:36.

Maa kaa, kooni muuntũ arékire kuuntuuba,
si ndiri vyeenda ne tukũ.”✠

³⁹ Suusu si tũri ja avo vaantũ ^vooreka ku-
mutuuba Mũlungũ tukũ, voovo ^voosira imalo.
Suusu ni hamwi tũri na vara ^vamuruma na
^voolamuririwa.

11

Kumuruma Mũlungũ kwa Vaantũ va Mũlungũ

¹ Kumuruma Mũlungũ ni kutaanga kikomi yara
^tookillaangya fũmĩra yari, na kuruma ni ya
kikomi yara si ^tooyoona haaha.

² Ko ruma jeyyo, vala baaba wiitũ vajáa
vadũmbĩrĩrwa ni Mũlungũ.

³ Kwa njira yo ruma, suusu tamányire Mũlungũ
ũmba kurumu na weerũ kwa isáare raachwe.
Kei tamányire Mũlungũ ũmba viintũ vyoosi
^vyoónekanaa, si kwa viintũ ^vijáa vimwaari tukũ.

⁴ Kwa kumuruma Mũlungũ, Abéeli amutoorera
Mũlungũ mpóryo ^yabooha kulookya ya
mwaanaavo Kaíni.✠ Sa mpóryo iyo, Mũlungũ
oonekya kikomi Abéeli abwéeyiirye vyabooha,
na sa kuruma kwaachwe, Mũlungũ asea Abéeli
ni mũwoloki. Abéeli aakwya, kuruma kwaachwe
ni kiintũ ^chootulaira naasu, ^vyeene tasaakwa
tumurume Mũlungũ.

⁵ Kwa kumuruma Mũlungũ, Enóoki asumulwa
na kurumwii baa kukwya tukũ. Si oonekana
kei tukũ, sa Mũlungũ amũsumula na kurumwii.
Mpiindi Mũlungũ ^ajáa akaari mũsumula,

✠ **10:38** Laanga Habakúuki 2:3-4. ✠ **11:4** Laanga Ncholo 4:3-7.

yoonekana kikomi Enóoki amweerya Muluungu matima.☆

6 Kusiina muntu ^ari mweerya Muluungu matima tuku, kooni asiina kuruma. Kira muntu ura ^yootamanya noo mwiinamira Muluungu, yoosaakwa arume Muluungu amwaari na avahéeraa vilungulungu vara ^vamúsáakiraa.

7 Kuruma, kujáa kwabweeyya Núhu ave na matu kwa Muluungu, Muluungu akamuluma kutu kwa yara si ^anoona, ^yasaakáa yafúmire. Yeeye akatengenesha safiina sa Muluungu amulamurirye yeeye Núhu na kaaya yaachwe.☆ ^Akabweeyye jeyyo, Núhu oonekya vaantu va weeru vara si ^vamura, heewa vari irya ni Muluungu. Kwa kuruma kwaachwe, Núhu ajáa ahokera uwoloki fuma kwa Muluungu.

8 Kuruma, kujáa kwabweeyya Aburaháamu ave matu kwa Muluungu, Muluungu ^akamusee iinuke fuma isi yaachwe, atamanye na isi ^ng'eene Muluungu luu akamuhire, ja ^vyeene amalaha. Aburaháamu ajáa asaamira na isi iyo kunu si yootaanga kuntu ^yootamanya.☆

9 Kuruma, kujáa kwabweeyya Aburaháamu iikale ja mayeni isi iyo ^ng'eene Muluungu ajáa iichuunga kumuheera. Yeeye iikala matibwii na viivyo vala Isaka na Yaakúupu viikala matibwii. Baa voovo vajáa vahokera kwiichuunga kukura ^kweene Aburaháamu ajáa ahokera.

10 Aburaháamu ajáa abweeyya jeyyo, sa iilaangyáa kiikala ari múujii ^uri na myaariryo

☆ 11:5 Laanga Ncholo 5:24.

☆ 11:7 Laanga Ncholo 6:11-22.

☆ 11:8 Laanga Ncholo 12:1-2.

^yabooha, ^yiimiwa neeja na ^yajeengwa ni Muluungu mweeneevyo.

¹¹ Kuruma, kujaa kwabweeyya Sáara aheewe luviro lo vyaala mwaana na Aburaháamu, baa neembe yeeye ajaa adalahala munumununi na ajaa muumba.✧ Sáara ajaa aruma Muluungu ni wo kiilaangiwa, tumama ari yara ^ajaa iichuunga kutumama.

¹² Jeyyo, kwa njira ya munutu uwo umudu, baa neembe yeeye ajaa moosi munumununi, vavyaalwa vaantu ^vari foo ^veene si vari daha valwa, ja nyényeeri ja kurumwii au isaáre ra mbarimbari ya mayiya.✧

¹³ Vala baaba avo voosi vaakwya kunu vooruma Muluungu vaheera ari yara ^iichuunga kuvahaera. Mpiindi ^vajaa nkaasu, si vayahokera tuku, maa kaa, vayoonaa kwa kuli na vavyeendaa. Voovo vajaa valusa mbere ja vaantu ni vayeni na ni valooki kuri ihi weeru.

¹⁴ Sa vaantu ^valusaa jeyyo, voónekyaa kiweerwii ni saaka viise kuva na isi yaavo veeneevyo.

¹⁵ Ngaari viiririkanaa isi yaavo kunutu ^vafuma, ngaari vadaha hinduka na kwaavo.

¹⁶ Maa kaa, vaantu avo viiririkanaa isi ^yabooha kulookya, isi ya kurumwii. Ikyo noo ^chooreka Muluungu si oónaa soni tuku mpiindi vaantu avo ^voomwaanirira yeeye ni Muluungu waavo, sa ye-eye aviimiryaa neeja múuji kura kurumwii.

¹⁷ Kuruma, kujaa kwabweeyya Aburaháamu amatoole mwaana waachwe Isaka ave mpóryo

✧ 11:11 Laanga Ncholo 18:11-14. ✧ 11:12 Laanga Ncholo 22:17.

Mulungu akamuyere. Aburahamu ajaa ahokera kwiichuunga fuma kwa Mulungu mweeri ya Isaka, maa kaa, yeeye ajaa aruma kumutoola uhu mwaana waachwe wa mpeke,✠

18 baa neembe Mulungu ajaa amusea Aburahamu, “Lukolo lwaako ni kwa Isaka luri fuma.”✠

19 Aburahamu ajaa aruma Mulungu atiite luviro lo mufufula Isaka. Kwa njira iyo, Aburahamu ajaa amuhokera kei Isaka, yeeye ajaa aava ja aakwya, maa akava nkaasu kei.

20 Kuruma, kujaa kwabweyya Isaka avatalarye vaana vaachwe, Yaakupu na Esau kwa yara yari fumira siku ja mbere.✠

21 Kuruma, kujaa kwabweyya Yaakupu akasengerere kukwya, avatalarye vaana vaviri va Yooséfu,✠ na aho akamwiinamira Mulungu kunu iisikiriye nkomii yaachwe yo kitumbairya.✠

22 Kuruma, kujaa kwabweyya Yooséfu akasengerere kukwya, aluse vyeene Viisiraéli vari fuma isi ya Misiri. Kei, ajaa avalairiya vasumule makúfa yaachwe vakayataahe kuri isi ya Kanáani.✠

23 Kuruma, kujaa kwabweyya vavyiri va Músa vamuvise kwa myeeri itatu akavyaalwe. Vajaa vabweyya jeyyo sa Músa ajaa avyaalwa abooha, si voofa kuwuna ulairiri wa matembi wa Misiri tuku.✠

✠ 11:17 Laanga Ncholo 22:1-19. ✠ 11:18 Laanga Ncholo 21:12.

✠ 11:20 Laanga Ncholo 27:27-29, 39-40. ✠ 11:21 Laanga Ncholo 48:15-16, 20. ✠ 11:21 Laanga Ncholo 47:31. ✠ 11:22 Laanga Ncholo 50:24-25. ✠ 11:23 Laanga Ufumo 1:22; 2:2-3.

24 Kuruma, kujáa kwabweeyya Músa ^akave mukúúlu, asiite kwaanirirwa mwaana wa muhíinja wa Faráao.

25 Yeeye ajáa asaawula kuturikira hamwi na vaantu va Mulungu kulookya kutunga viintu uvii kwa mpiindi nduudi vii.

26 Músa ajáa oona kutukirwa sa Masía ni usúngaati kulookya kuturya máari ya kikomi ya mberii ya isi yoosi ya Mísiri. Ajáa abweeyya jeyyo sa iilaangyáa vii vilungulungu Mulungu ^ari muheera siku ^jookujja.

27 Kuruma, kujáa kwabweeyya Músa iinuke fuma isi ya Mísiri baa koofa nkalaru ya matemiti tuku. Yeeye ajáa ayimirira sa ajáa ni ja yoomoona Mulungu si ^oonekanaa.

28 Kuruma, kujáa kwabweeyya Músa abweeyye ngovi ya Paásika na avalairirye Viisiraéli vahake sakami miimwii ya miryaango sa murimu muja ^uri looka no mala ndaambere, adiire mala ndaambere ja vaana valume va Viisiraéli.✧

29 Kuruma, kujáa kwabweeyya Viisiraéli vafirire mayiya ya Sháamu na mawulu ja vaantu ^vooyeenda kuri isi ^yuma. Maa kaa, Vamísiri novo ^vakabweeyye jeyyo, maaji yajáa yavakunikirira.✧

30 Kuruma, kujáa kwabweeyya Viisiraéli varingirire lukaande lwa múuji wa Yeríko kwa siku mufungati, nowo waawya.✧

31 Kuruma, kujáa kwabweeyya Raháabu muhéngeti, adiire kulawa hamwi na vaantu si

✧ 11:28 Laanga Ufumo 12:7-13. ✧ 11:29 Laanga Ufumo 14:21-31.

✧ 11:30 Laanga Yooshúa 6:8-20.

^vamuraúmaa Muluungu. Ajáa ahona sa viintu si avateengya vuurikiriri va Kiisiraéeli ja vavi, maa kaa, avateengya na mwiikalo muija.✧

³² Che ndiri lusa kei? Nsiina munda wo lusa kuruma kwa Gideóni, Baráaki, Samúsoni, Yéfuta, Daúdi, Samwéeli na valáli na mutwe va ljuva tuku.

³³ Kwa kuruma kwaavo, vaantu ava vasiindaa nkoondo ^ng'eene valwijaa na vatemi va isi jingi. Kei, ava viimiríaa isi yaavo kwa uwoloki na vahokeráa yara Muluungu ^ajaa iichuunga kuvaheera. Kei, vingi vajaa vatiite ngururu jo tunika milomo siimba.

³⁴ Sa kuruma kwaavo, varimyaa mooto ^wahumba, vaneháa kulawa na nyaasuka. Vajaa vasiina ngururu tuku, maa kaa, Muluungu avahéeraa ngururu jo siinda nkoondo no vakibirya valwi nkoondo ^veene vafumaa isi jingi.

³⁵ Kuruma, kujaa kwabweeyya vaantu vaki vamwi vahokere vaantu vaavo ^vaakwa vafufukire. Vingi vaturikiriwaa na vajaa vasiita kurekerwa vave húuru, sa Muluungu avafufule na avaheere mwiikalo ^wabooha kulookya.

³⁶ Vamwi vasekererwaa na vavawaa na mijeléedi. Vamwi vachuungwaa na minyololo na vavikwaa minyololwii.

³⁷ Kei, vamwi vavawaa na mawye furu vakakwya, vamwi vasatulwaa na misuméeno kati na kati na vamwi vulawaa na nyaasuka. Vamwi vajaa ni vakiva, viivikiraa ndiri ja muundi na mburi na vajaa vasiina kiintu tuku. Vaturikiriwaa na vabweeyyiriwaa mavi ^yari foo.

✧ 11:31 Laanga Yooshúa 2:1-21; 6:22-25.

38 Vatulatuláa isi ja mabaláángwii na njuulwii, na viikaláa mpáángii na maduundwii. Vaantu avo vajáa vabooha maatuka vii, weeru si ijáa yiima neeja kuva novo tuka.

39 Baa neembe vaantu voosi avo ^veene tookoonekyá kikomi vajáa vamuruma Muluungu, baa jeyyo, voovo si vahokera ^meene Muluungu ajáa iichuunga kuvaheera tuka.

40 Vyaava jeyyo, sa Muluungu ajáa atwiimirya neeja suusu na voovo viintu ^vyabooha maatuka, sa tukiimane hamwi.

12

Tutumame ja ^Vyeene Yésu Atumama

1 Haaha sa viintu taríngirirwa ni mpuka nkulu munamunu ya vaantu ^voonekyá kuruma kukulu, tuseyye vyoosi ^vyootukitira na tareke uvi ^wootubweeyya tuwye. Na tumanyike kutiija itíjo ^riri mbere yiitu ko yimirirya.

2 Tundoomulaanga Yésu, sa yeeye noo ^atuchungurira njira tundoomuruma Muluungu. Kei, yeeye noo ^yootuheera mutima sa tutuube kumuruma Muluungu furu kukiimana. Yeeye ayimirirya inkwya hara musaláabii baa koona soni tuka, sa cheeru ^cheene kijáa mbere yaachwe. Yeeye iikala mukono wa kulume wa ichuumbi ra kitemi ra Muluungu.

3 Hooni iririkani yara Yésu ^alumana noyo kufuma kwa vaantu vavi na yeeye ayayimirirya, sa mudiire katala kumuruma Muluungu mitimii yaanyu na mumareke.

4 Baa neembe mulwíjaa kuusiinda uvi, si munaalwa furu mwiite sakami yaanyu tuka.

⁵ Eri, mwarimirya masáare yo vaheera mutima yara Mulungu ^avasea nyuunyu ja vaana vaachwe wuu? Mulungu aseajei,

“Mwanawaani, IJVA ^ari kuwolola mwiikalo waako,

kari uchwiíjaa mati tuku.

^Ari kudalavya,

kari usóvaa mutima tuku.

⁶ Sa IJVA amawólolaa mwiikalo muntu ura ^amweenda,

na amuláiraa chiiru kira muntu,

^amuhókeraa akava mwaana waachwe.”☆

⁷ Haaha yimiriyi uturikiri mpiindi Mulungu ^yoovawolola mwiikalo waanyu. Ni bweyya iise jeyyo sa nyuunyu ni vaana vaachwe. Eri, kwatiite mwaana si ^awólolwaa mwiikalo waachwe ni taáta waavo wuu?

⁸ Mulungu avawólolaa vaana vaachwe voosi. Kooni Mulungu si yoovawolola mwiikalo waanyu, mutaange nyuunyu ni vaana va uluri, si vaana vaachwe tuku.

⁹ Kei suusu voosi tatiite vala baaba va maviri, avo vatwólolaa mwiikalo wiiswi, na suusu tanyemyáa. Eri, si tasaakwa twiivike isi ya Mulungu Taáta wiitu wa kurumwii kulookya sa tave nkaasu tuku wuu?

¹⁰ Vala taáta wiitu va maviri vatwólolaa mwiikalo wiiswi kwa mpiindi nduudi sa vatoonekye vira ^voonáa ni viija. Maa kaa, Mulungu yotwólola mwiikalo wiiswi sa kunáalo yiiswi na tave hamwi ne wuujii waachwe.

¹¹ Kusiina muntu ^avyeéndaa mpiindi ^yoowololwa mwiikalo waachwe tuku, kiri

☆ 12:6 Laanga Mpíri 3:11-12.

vyoova jeyyo, avisúulaa. Maa kaa, vara ^varúmaa kwololwa jeyyo, avo vavyáalaa ndiwa ja mwiikalo muja na uwoloki.

¹² Sa jeyyo, fafyi mikono yaanyu ^iri na nkamamáangi, na machwaamiro yaanyu ^yaakwa iyandiyandi.☆

¹³ Múndooyeendera njirii ^yawoloka☆ sa vara majeo yaavo ^yaakwa iyandiyandi vadire kunguvala na vawye, maa kaa, vahone.

Kumuteerera Muluungu

¹⁴ Haaha mündoomanyika kwiikala mwiikalo muja na vaantu voosi. Kei mmanyike kuva vaaja mbere ya Muluungu mwiikalwii waanyu, sa kusiina muntu si ^ari na uwo wuja ^ari moona Mweenevyoosi tuku.

¹⁵ Mulaange neeja kari ji kuva na muntu ^ari siindwa turya nduwo ya Muluungu tuku. Kei, mulaange neeja kari kuva na vaantu ^vari kuva ja miriri ya usungu ^itúrikaa kari nyuunyu tuku.☆ Sa muntu ja uwo vajuuwa ari na bweyya ari mitima ya vaantu ^vari foo ive na njeo.

¹⁶ Mulaange neeja kari muntu ji ave mhanguti au si ^amanyemyaa Muluungu ja Esáau tuku. Ye-eye avaa iyoombe kuva ndaambere kwaachwe sa chóorya cha mpiindi imwi vii.☆

¹⁷ Nyuunyu mwamanyire baa mpiindi asaakaa hokera ira ntálarya, taáta waavo ajáa asiita. Si aturya nkalo yo valanduka fuma uvii tuku, baa

☆ **12:12** Laanga Isáaya 35:3. ☆ **12:13** Laanga Mpíri 4:26. ☆ **12:15** Laanga Nkumbukira ya Miiro 29:18. ☆ **12:16** Laanga Ncholo 25:27-34.

neembe Esáau ajáa arira munamununu, taáta waavo si amatalarya tuku. ☆

18 Nyuunyu si mwafika Luulwii lwa Sináai lura ^luri daha koonwa noo kwaatwa tuku. Si munafika luulwii ulo ^lukórreraa mooto, ^luri na kilwiirya kikuulu na ihumbuuto ikuuu tuku.

19 Nyuunyu si mwafika haantu Viisiraéli ^vajáa vateera marimu yoorira na sawúti nkuulu ya Muluungu tuku. ^Vakateere sawúti iyo, Viisiraéli vajáa voofa maatuku, vakamuloomba Músa voosea, kari Muluungu indooluusika novo kei tuku. ☆

20 Valuusa jeyyo, sa si vadaha yimirirya ulairiri ^mweene Muluungu alairiryáa tuku, yoosea, “Baa kooni ni nchúwo au ni muuntu ^ari saasya luluulu, yoosaakwa avawe mawye akweye.” ☆

21 Yoosi ^yafumira Luulwii lwa Sináai yoofyáa maatuku, baa Músa ajáa asea, “Nootetema maatuku sa nookoofa.” ☆

22 Maa kaa, nyuunyu mwafika Luulwii lwa Sayúuni, Yerusaleému ya kurumwii. Múuji uwo ni múuji wa Muluungu ^Ari Nkaasu. Uko múujii mirimu miija mayana na mayana yiijiinga iri na cheeru.

23 Nyuunyu mwafika mpukii ya vaantu ^vamura Yéesu va ncholo. Marina ya vaantu ava yaandikwa kurumwii. Mwafika mbere ya Muluungu, yeeye ^ari Mulamuli wa vaantu voosi na mbere ya mitima ya vaantu vaaja ^veene Muluungu avakiiman'ya.

☆ 12:17 Laanga Ncholo 27:30-40. ☆ 12:19 Laanga Ufumo 20:19-21; Nkumbukira ya Miiró 5:25-27. ☆ 12:20 Laanga Ufumo 19:12-13. ☆ 12:21 Laanga Nkumbukira ya Miiró 9:19.

24 Nyuunyu muuḡa na kwa Yéesu, yeeye ni mukundikan'yi wa muháko mufya, yeeye avamyaaḡira sakami yaachwe sa uvi waanyu, si ja sakami yo riha kisási ya Abéeli tuku.✧

25 Laangi neeja, kari mūdoosiita kumuteerera Mulungu mpiindi ^yooluusika tuku. Kooni voovo si vaneha kulairwa chiiru ^vakamusiite Músa mpiindi ^avalumáa kutu aha weerwii, jooli suusu turi hona kooni si toomuteerera Mulungu yeeye ^yootuluma kutu fuma kurumwii?

26 Mpiindi jira Mulungu ^aluuḡika fuma Luulwii lwa Sináai, weeru yoosi ijáa yasingisika. Maa kaa, haaha iichúungire, “Kamudu kei, si ndiri singisya weeru vii tuku, singisya ndiri baa kurumu.”✧

27 Isáare iri “kei” roonekya viintu vyoosi Mulungu ^uumba kuri ihi weeru, singisiwa viri na seyyiwa viri, sa vichaale vira si ^visingisikaa.

28 Jeyyo, tundoomuduumba Mulungu sa tooheewa utemi si ^usingisikaa. Tundoomwiinamira Mulungu kwa njira ^imweéryaa mutima, kunu tookikiimya na isi na toomanyemya.

29 Sa Mulungu wiitu ni ja mooto ^wahuumba ari, mooto uwo wachímikaa na wamálaa kamwi.✧

13

Viintu ^Vimweéryaa Mulungu Mutima

1 Kwiiyenda kinduu, koosaakwa kutuube.

2 Mutuube kuvateengya vayeni, sa ko bweyya jeyyo, vaantu vamwi vajáa vateengya mirimu mi-ija ya Mulungu baa taanga tuku.

✧ 12:24 Laanga Ncholo 4:10-11. ✧ 12:26 Laanga Hagáai 2:6.

✧ 12:29 Laanga Nkumbukira ya Miiró 4:24.

3 Mũndoovakũmbũkĩra vara ^vachuungwa manyololwii, mũve ja mwachuungwa hamwi novo. Mũndoovakũmbũkĩra vara ^vooturikiriwa, mũve ja mooturikira hamwi novo.

4 Ilóola rasaakwa rinyemiwe ni vaantu voosi, kei muki na mũlũme vanehe uhanguti, sa Mũlũungũ vaheera ari irya vahanguti voosi.

5 Kari mũve mweenda mpĩa tũkũ, maa kaa, mũndookiikinkima na vira ^muri novyo, sa Mũlũungũ mweeneevyo asea,
“Si ndiri kũreka tũkũ,
na si ndiri kurimirya tũkũ.”☆

6 Iki noo ^chooreka toolũusika ko kiitema toosea,
“Mweeneevyoosi noo nyambirirya yaani, si ndiri
koofa kiĩntũ tũkũ.
Mũantũ che ari kũmbweeyya?”☆

7 Mũndoovakũmbũkĩra valongooli
vara ^vavakiindya isáare ra Mũlũungũ.
Mũndookiiririkana mwiikalo waavo na
mũndootuubirirya kuruma kwaavo.

8 YéesuKirisitu ni yeeye u'ũra, niijo, isikũ na sikũ
^jookũja ^jisiina uhero.

9 Kari mũndookumuririwa ni kira ukiindya mu-
fya ^wiĩsimiresimire tũkũ, sa ngururu ja mitima
yaanyu jafũmaa kari nduwo ya Mũlũungũ na si kari
miiro ya vyóorya tũkũ. Iyo si ivaámbiriryaa kiĩntũ
chochoosi tũkũ vara ^viitũubaa.

10 Suusu tatiite masabáahũ ^ng'eene veeneisi
va Ijũva ^vamutámamiraa Mũlũungũ itibwii ro
kiinamira, si varekerwa vandoorya mpóryo
^ivĩkwaa mweeri ya iyo masabáahũ tũkũ.

☆ 13:5 Laanga Nkũmbũkĩra ya Miiro 31:6, 8.
Sabũuri 118:6.

☆ 13:6 Laanga

11 Kwa Miiro ya Músa, mweeneisi mukuuu atóolaa sakami ya nchúwo na atwáalaa na Haantu Haajahaaja ja mpóryo jo seyya uvi. Maa kaa, atóolaa nyama ja ijo nchúwo na ajichimikáa weerwii ya nkambi.

12 Iki noo ^chooreka baa Yéesu aturikiriwa weerwii ya mutiryaango wa Yerusaleému, sa avabweeyye vaantu vave vaaja mbere ya Mulungu kwa sakami yaachwe.

13 Jeyyo, baa suusu toosaakwa tumutuube na weerwii ya mutiryaango, na tuyimirirye kutakirwa ja ^vyeeene yeeye ayimirirya.

14 Tubweeyye jeyyo, sa aha weerwii tusiina múuji wa siku ^jisiina uhero tuku, maa kaa, toowojera kwingira múujii wa kurumwii uwo ^wookujja.

15 Haaha kwa njira ya Yéesu, tundoomutoorera Mulungu mpóryo ya duambi, noo kusea duambi ^jitóolwaa kwa milomo yiitu suusu ^turúmaa irina raachwe.

16 Kari murékaa kutumama maaja no kwiiyambirirya tuku, sa ijo noo mpóryo ^jimweéryaa Mulungu mutima.

17 Mave matu kwa valongooli vaanyu na mandootuuba yara ^voovawyira, sa voovo noo voovarera nyuunyu baa katala tuku. Voovo, lusa vari mirimo yaavo mbere ya Mulungu. Mave matu kwaavo sa vandootumama kunu vari na cheeru, sa kooni si mari matu, tumama veende kunu vari na usungu na uwo murimo waavo si ukavaáambirirya chochoosi tuku.

18 Mutuube kutuloombera. Suusu tamányire mitima yiiswi si itutwáalaa na kiloongii tuku, na

kira kiintu ^toosaaka tutumame kive cha uwoloki na cha nyemi.

¹⁹ Noovakalaamya mundookunoombera, sa mpinduke na kwaanyu chaangu.

Kuloomba

²⁰ Mulungu yeeye ^aréetaa mwiikalo muja, amafufula Mweenevyoosi wiitu, Yésu, Muríisi Mukulu wa muundi, kei yeeye iita sakami yaachwe ^yiimya muháko wa siku ^jisiina uhero.

²¹ Yeeye Mulungu atuube kuviimiryaa neeja kira kiintu kiija cho vaambirirya mutumame vira ^asákaa, abweeyye mitima yaanyu indootumama yara ^eenda kwa njira ya Yésu Kirisitu. Nkon-gojima ive kwaachwe kwa siku ^jisiina uhero. Kikomi.

Lumbi jo Kiimikirirya

²² Vanaviitu noovakalaamya mukwaatyee neeja aya masáare yo vaheera mutima ^naándikire kwa ukufi.

²³ Noosaaka mutaange Timotéo mwaaniitu, achungurirwa fuma manyololwii. Kooni uújire chaangu na kuntu ^ndiri, kujan'ya ndiri ne sa ji tavaluumbye.

²⁴ Mavaluumbye valongooli voosi na vaantu va Mulungu ^muri novo uko. Vaantu ^vamura Yésu kunu Itália vavalúumbiirye.

²⁵ Mweenevyoosi avaheere nduwo nyuunyu voosi.

Rangi **Rangi Translation Project (New Testament)**

copyright © 2023 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Rangi

Contributor: Wycliffe USA

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-08

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 19 Dec 2025 from source files dated 8 May 2025

f1dc5da6-bc39-5ea5-ac13-942132b5feb6